

פרוטוקול מס' 44 /

מישיבת הועדה לחינוך ותרבות, סיום ג', י' בסיון
תשט"ו (31.5.55), נסעה 11.10

- נכחו: חברי הועדה: ט. פרסיץ - היו"ר
 ס. ארם
 י. סטילנסקי
 ד. נצר
 ש. כפרית
 ב. כצנלסון
 ט. אונא

- נוכחים: טר אבילדור - מנהל משרד החינוך והתרבות
 טש טריד - סגן מנהל משרד החינוך והתרבות
 טר כצנלבוגן - סגן מנהל משרד החינוך והתרבות
 גב' סטנר - היועצת המשפטית למשרד החינוך
 טר לוריה - מטעם משרד החינוך והתרבות

סדר-היום: סיכום הדיון בשאלת הטכנים לבתי-ספר יסודיים

פוגחת את הישיבה.

היו"ר ש. פרסיץ:

ברצוני לדעת כיצד הסתיים ענין העורך.

ס. ארם:

בשאלת העוררים מטפלת ועדת השירותים.

היו"ר ש. פרסיץ:

כשאנו טיפלנו זה היה רק ענין בית-הספר.

ברצוני לשאול את בציגי משרד החינוך מהו

המצב בדבר האופרה. אתמול פגשתי את טר אברון והוא הבטיח לסלוח לי את סכנות הועדה. בינתיים אנחנו קראנו בעתונות על ההחלטות שנתקבלו, אבל אינני יודעת באיזה סטדיה נמצא כעת הענין. הועדה קבעה שאין אולם חדר, מחוץ לאולם, קסם, שאפשר לעמיד לרשות האופרה, לאחר שקבעו בהתייערות עם מומחים שיט טקום לאופרה, שיט צורך באופרה, שאופרה זו אינה גרועה מכל אופרה רגילה אחרת בעולם. הועדה תליצה על מתן אולם קסם. זה גם יגרום להקטנת הצרכים הכספיים, מפילו עיבוד תקציב מתקבל על הדעת. ברצוני לדעת מהו המצב.

טר טריד:

אמשיך בתשובותי לשאלות חברי הועדה.

בענין בתי-ספר תיכוניים עירוניים שאלה

חברת-הכנסת נצר האם נכון הדבר שעיריית תל-אביב דורשת מהורי התלמידים המבקשים להתקבל לבית-ספר תיכון תשלום כל החובות שהם חייבים על חשבון תשלומים בעד שירותים נוספים עבור הילדים, כשלמדו בבית-ספר יסודי. ביררתי זאת וזה נכון. העירייה דורשת מכל תלמיד המבקש להתקבל לבית-ספר תיכון תשלום החובות טבית-הספר היסודי. העירייה חושבת שזו זכותה. היא אינה חייבת לקבל כל ילד לבית-ספר תיכוני, היא רשאית להסתמך באמצעי זה בכדי ללחוץ על הוריהם לשלם את החוב שמגיע מהם לעירייה, מפני שהחוב הוא לגיטימי, חוב בעד שירותים נוספים, תשלום שאוסר על ידי המשרד. ספק אם אנו יכולים לעשות משהו מחוץ לעצות לעירייה, איננו יכולים לבקש אמצעים על מנת להורדה לגירוי עסי כך או אחרת.

לא ידוע לי שזה תנאי לקבלת תלמיד לבית-ספר יסודי. בטקרה זה יש לנו היכולת לאלץ את העירייה לקבל את הילד, מפני שכל תשלום, ולו גם לגיטימי, אינו יכול להיות תנאי לקבלת הילד לבית-הספר. נציגי עיריית תל-אביב הודיעו לי שאין אף ילד אחד שאינו לוטר בבית-ספר יסודי בגלל אי-יכולת לשלם תשלום זה.

ד. נצר: האם דין גביית תשלומים אלה כדין גביית מסים?

מר שריד: לעת עתה לא, אנו עומדים לתקן את הדבר. אחד השינויים לחוק חינוך חובה יהיה שדין תשלום זה יהיה כדין תשלום מס. ואז יבקשו מפעמים כאילו אדם אינו משלם מסים. כך נפסיק את חיפוש הדרכים המוזרות על ידי כל עירייה כדי להכריח את ההורים לשלם. אם כי יש הורים שאינם מסלמים מפני שקשה להם, יש גם כאלה שפשוט אינם רוצים לשלם.

כאן אני כורך את שאלת חברת-הכנסת כפרית. הסברתי כבר מה הן האגרות: העירייה תובעת תשלום בעד שירותים נוספים וגם השתתפות במלווה רשות להקמת בנינים. חוץ מזה יש תשלומים הנדרשים על ידי ועדי ההורים. אנו מטפלים זה חודש ימים בשאלה, כווצד להסדיר את העניינים שלא תהיינה כל כך רחבה גביות, שלא תהיינה גביות מיוחדות של ועדי ההורים ומנהלי בתי-הספר. בענין הקונקרטי שהזכירה חברת הכנסת כפרית פניתי לעירייה. נציגי העירייה מסוכנעים שהאיש הזה לא בא לשלם את הילד, ולא שהילד לא נרשם בגלל אי-תשלום.

ההסדר לגבי התשלומים בעד שירותים נוספים הוא כזה: הלשכה הסוציאלית מבישה רשימה לעירייה הכוללת את כל המקרים הסוציאליים המטוהרים טרנס טכל תשלום. על יד כל בית-ספר יש ועדת ערעורים. במקום להקים ועדת ערעורים אחת ומרכזית, שאיננה מכירה את המבטים וקשה לה להחליט, החליטה העירייה להקים ועדות ערעורים ליד כל בתי-הספר, בוועדות אלה משתתפים באי כוח ההורים, אנשים שמכירים כל אחד מההורים בוותו איזור, וההחלטות של ועדות הערעורים הן מחייבות. הועדה יכולה לשחרר לגמרי תלמיד מתשלום, יכולה להקטין את התשלום, הכל לפי מצבו הסוציאלי של האב. אני שלחתי את השם שבמסך לי, ישלחו את העובדת הסוציאלית ויחקרו את הענין.

לענין הגנים הפרטיים. הסקר שנערך בטח זה בוודע להעמיד אותנו על הנפשה בגנים הפרטיים. לפי רשימות מסוימות הטפקחות יצאו לביקורים. המסקנות שלהן אינן מעודדות ביותר. יש אמנם מספר גנים פרטיים טובים ומסודרים, אבל יש מספר רב של גנים הנמצאים בתנאי דיוור גרועים מאד, חוזרת אותה פרשה של חדר ישן, כשהגן, חדר אמטות והמטבח הכל יחד. המפקחות הציעו לנו לא להכיר בגנים אלה. במידה שלוכדים בהם ילדים בני חמש, הוריהם הם עוברי עבירה. במידה שלוכדים ללדים לטטה מגיל חמש, יתכן שהתנאים הסניטריים והשכלת הגננות הם כל כך ירודים שזה מאפשר לנו לסגור את הגנים האלה. נעת אנו שוקלים מה לעשות. נבין שבסגור עשרות של גנים; צריך להבטיח מקום אחר בשבילם, כי גנים אלה פותרים שאלות קשות של אמטות עובדות ובעיות משפחתיות אחרות. השאלה היא מי יבוא במקומם, באיזו מידה יש ארגונים ציבוריים הסוכנים לבנות ולצייד גנים. הבעיה אינה כל-אכך פשוטה, ואיננו יכולים לקבל באופן עורר את השלכות המפקחות. יתכן שלמספר מקומות נשלח סכתבי אזהרה ונדרוש שיפורים.

ד. נצר: האם יש לכם אפשרות חוקית לסגור גנים אלה?

מר אבידור: רק מטעמים סניטריים.

מר שריד: אנו יודעים כבר כמעט בבירור שהמצב אינו טוב, אבל כיצד לתקן אותו - אין זה כה קל.

חבר-הכנסת סטילנסקי שאל מה היא הגיוגרפיה של הכתות הקטנות הבלתי מוחלטות. ראשית כל אני יכול להודיע שיש התקדמות בקשר לתוכנית הגדולה לאיסול החדרים הקטנים, יש כבר האלטה עקרונית ואנו מתחילים בביצוע. נתמנה ועדה שצריכה לבדוק כל מקום, להציע הצעות וגם לקבוע סולח של עדיפויות, היכן להתחיל. כמובן שנתחיל במקומות הקטים ביותר. ראשית כל נבצע שלב ראשון, אחר-כך שלב שני וכך אלאה, הכל לפי האמצעים שיועמדו לרשותנו.

הכתות הקטנות נמצאות בעיקר בערים הגדולות. שם הבעיה היא חסורה ביות, רק בתל-אביב יש כ-340 חדרים בלתי מתאימים. טידת אי-ההתאמה היא יחסית - יש חדרים בני 40 מטרים טרובעים ויש - בני 28 מטרים טרובעים. עיקר התוכנית מקיפה את הערים הגדולות - תל-אביב, ירושלים, חיפה, רחובות, נתניה, סנדל-אסקלון, רמת-גן ועוד.

כיצד למנוע את ההתהליך המהיר של הרס הבניינים - זוהי בעיה חסורה מאד. בתל-אביב ובחפה יש שטירה על הבניינים טטעט העיריה. יש מחלקה טכנית שבודקת את הבניין, מתקנת בטועד, אבל כעת זיכרים בטטח זה סימני רפיון. זה תלוי בהרבה בטנהלי וטורי בת-הטפר. קשה לתת הוראות בענין זה.

האם אי-אפשר להטיל אחריות על המנהל שהוא יהיה האחראי? סטילנסקי:

במה תמכטט האחריות? טר שריד:

כמו בכל עטח אחר. סטילנסקי:

גם ביוס לסטחים אחרים, איננו יכולים אלא להודיע לו במכתב שהוא אינו בסדר. ההוראה הכללית היא שצריך לסטור על הבניין; יש טנהלים שוטרים ויש - שאינם שוטרים. יש גם צרה אחרת, שהמנייה נכנים סלכתחילה לא יצביים. בטידה שהטוכנות בנתה מבנים שמתברר כי הבניה לא היה טובה. אנו פונים אליה סטתלדים לתקן את המצב, אבל לא תמיד מצליחים, מפני שזה עבזן של דינים וטשפטים עם קבלנים.

נשאלתי מה בקשר לעזרת תקציב הפיתוח לבניית בתי-ספר תיכוניים. בטידה שתקציבי הפיתוח צוטמטו בטנים האחרונות, קודם-כל טבלו בתל-הספר התיכוניים. מהתקציבים שלנו ניתנו רק טכונים קטנים לאקטת בתל-הספר תיכוניים, בעיקר בישובי עולים. עדיין לא מצאנו פתרון לבעיה זו.

האם יש פיקוח על הבניה? סטילנסקי:

כן. כטידה שהם תלויים בנו - בודאי; אבל גם בטקרים שאינם תלויים בנו אנו דורשים את התוכניות להישור.

נשאלנו על ההבדל בטחיר בין בניית כתת-מבנה ונתת-צריך. ראשית כל, זה תלוי בטקום, גם טחיר הבניין אינו אחיר. אני טעריך שצריך עולה ב-50% פחות מטטר בנין. אם כתת-מבנה תעלה כעת כ-8000 ל"י, הרי כתת-צריך תעלה לפחות 4,000 ל"י. אנוטנו מקיטים צריפים בטקורות כאלה שבהם הענין בועד וצריך לפתור את השאלה מהר. אחר-כך מקיטים בנין והצריפים הופכים להיות חדר-עוד.

חברת-הכנסת כצולטון שאלה מהי העדיפות שניתנה לירושלים בחלוקת טכונים תקציבי הפיתוח. בכל חלוקה יש התחשבות טייוחדת עם ירושלים. אין אנו נותנים לה מה שהיא מבקשת, או מה שהיא זקוקה, אבל בטופן יחסי היא מקבלת יותר. יוד הועדה יודעת שבשעת חלוקת הכספים תמיד יש טאבק על ירושלים, אבל איננו יכול לוטר.

סירוסלים בנתה יותר מאשר טקטות אחרים, סניי טקטות אחרים טוסים ים
על הסכום שהם מקבלים ואילו ירושלים בנתה טכספי תקציב הפיתוח בלבד.

טר לוריה:
ברצוני להוסיף פרטים אחדים על חלק מן
הדברים שנאמרו על ידי טר טריד.

לרשות ירושלים העמדנו הסכום הניכר של
787 אלף ל"י. כיום ישנו סכום של 300 אלף ל"י שהעיריה לא ניצלה,
הכסף הזה עומד לרשותה והיא מתכוננת בנינים. העיריה הוציאה חלק ניכר
מהכסף על תוכניות טעכטיו קטן עליהן טערערים. לא רק ביחס לבית-ספר
שפיצר, גם ביטחון משה יש מקום שהוטקעו בו כמה עטרות אלפים ל"י
ועכטיו טערערים. כאשר נוכחנו לדעת שירושלים אינה מתקדמת ואינה טבצעת
בכוחות עצמה, החלטנו שבמקום שנוכל לבנות בעצמנו טובב לעטות ט,
באמצעות אגף השיכון. בנינו בית-ספר כזה בבית-טוטיל, בית-ספר
טטלכתי, כעת התחילו לבנות בית-ספר טני, טטלכתי-דתי. הקיטונו בקטמון
בני בת-י-ספר, טטלכתי וטטלכתי-דתי, כל אחד בן 4 כתות.
אלה הם השיכונים הקולטים את תושבי טעברת תלמיות. כטובן שאין זה טטטיק.
טם תהיה אוכלוסיה של 2000 טטפחות וצריך יהיה להרחיב את הטבנים הטלה.
אבל לקראת טנת התקציב החדשה יהיה בית-ספר של טטונה כתות.

בנוגע ליסוף: עיריית תל-אביב טדברת על
300 כתות פטולות, ביפוף הטצב קשה. אנו טנטיים לבוא בדברים עם הטבא,
בדבר כמה בנינים הנטצאים בידינו, בעקבות ידיעות שהצבא טתכונון לטנת
טתם. ביטנו לעטמיד את הטבנים על רטותנו, על כך טתנהל עדיין טו"ט.

אמר
חבר-הכנסת ארנא/טיט רטויות טקוטיות
הטגלות יאט של אדוטות לגבי בניית בת-י-ספר טטלכתיים-דתיים. בטנים
קודטות, בעת טטור הזרטים, הטארנו את ההכרעה לרטויות הטקוטיות טמני
טבהן היו טיוצנים כל הזרטים. אבל טזה טנתיים אנו טתבים את הטלותה
בטטרה למענה היא ניתנת, אנו טודעים לטקום, טטעטידים לרטותו טכום
כסף על טנת לבנות בית-ספר זה וזה. על ידי כך בטנעת הטטטות רטויות
טטויות לטלא את אובתן.

אטר למקורות נוטפיה, כידוע בטנת הכטפיים
1954/55 בעזרנו על ידי כטפי טפעל הפיס, שהעטיד לרשות הפועלות והעיריות
טכום של טיליון ל"י. כן בעזרנו בטכום של 50 - 60 אלף ל"י טטטפי
קופות הפנטיה של הטורים. כטפיים אלה העמדנו לרשות בת-י-ספר טיכונייים,
טאינם לכולים ליהנות טכטפי תקציב הפיתוח.

טתל-אביב וחטיפה לא נתקבלו תלויות על אטליות
בין הטטות, העזרה ניתנת בהתאם לתרכיים האוביקטיביים, לפי טטפר הטלטים.

טטון תקציב הפיתוח טתנהל בעאלתיים.
רק עכטיו טייטו את הטטון של חלק טטיך לטנת הכטפיים טעברה. טכיוון
טיט גם חלק של הפיליון "הטתגלגל", הטכום ייפרע כנראה עד טוף יולי-
אוגוסט. אטר לתקציב החדט, טדובר שהטכום טנועד להלוואות לבנין
ייכלל בתקציב הטוטף והטטון יהיה בגבולות טנת התקציב.

חברת-הכנסת רוזיאל-נאור טאלה בנוגע לבית-
ספר שפיצר, טם חל עיטוב טפני שהטגרט אינו טתאים, הוא נטצא בקטה העיר,
טטרים טטפר טן הגבול בטקום בלתי טאוכלט. ראט העיריה בפועל רצה
להחליף טגרט זה עם טגרט הנטצא בתחום טנלף בידי הצבא. על עצם הטבין
איט לא ערער, הוא יהיה כנראה בראט התור של תוכנית הביצוע.

אטר ליטאלת זה טל כלפון, טתון 2700 כתות
טעליחח דיבר טר טריד 500 נטצאות בתל-אביב ו-224 באיפה. טטפריט אלה
לגטרי טינט טרטיים על אטליה לרעה של חיטה.

טר אבינו:

ברצוני להעיר הערות אחדות.

בדרך-כלל יש לציין שבארבעת השנים האחרונות יש התקדמות גדולה. מי שטוקר את המצב שהיה לפני 4-5 שנים, כשהיו בתי-ספר בפחונים, אהלים, בדונט וכו' ורואה את המצב כיום, אינו יכול לא להתרשם לא רק מן ההתקדמות הסלחלטה כי אם גם מהתקדמות מבחינה יחסית, בהשוואה לארצות אחרות, גדולות מארצנו. בארצות הברית של אמריקה, אפילו בניו-יורק, מתחבטים לא רק בבעיה של מספרת שניה, אלא גם בבעיה של מספרת שלישית. מספרת שניה שם זה דבר רגיל. ארץ זאת שבונה הרבה מאוד היא אנגליה, אבל גם היא מתחבטת בבעיית המספרת השנייה. ארצות אחרות שיש בהן 7 שנות לימוד חובה ולא 9, ושהחליטו לפני כמה שנים להעלות בשנה אחת את תקופת לימוד החובה, אינן מבצעות זאת מחוטר מבנים. מבחינה זו אנו התקדמנו הרבה. אם יש מטלה של הקמת מבנים טובים וחלשיה ביסודי עולים, או ביסודל מוסרת שניה, אנו מעדיפים בניה ביסודי עולים, מפני שלפעטה אין האטרון כה גדול במספרת השנייה. זה מפנס רע, אבל יש דברים שצריך לתת להם עדיפות.

בקשר לשאלת המבנים ישנם שני חסרונות -

תיכנון ותוכניות בניה. תיכנון פירושו, שלרשות המקומית או לטרינה יהיה תכנון בטוח של 5 - 10 שנים. יש ארצות הקובעות זאת בחוק. באנגליה, למשל, לפי החוק כל השות מקומית חייבת לתכנן ל-5 או 10 שנים, אחרת אינה מקבלת את תמיכת הממשלה. אמנם אצלנו המצב קצת שונה, כי ארצנו ארץ של התמתחות מהירה וצריך להחליט מדי פעם בפעם על שינויים, אבל יש מקומות שבהם פחות או יותר קבועים ויציבים ואפשר לתכנן בהם טראש למספר שנים.

הקושי הגדול ביותר שהיינו צריכים להתגבר

עליו היה טיב הבנינים. בתקופת המנדט היתה בקורת על כל בנין של בית-ספר בדרך מינהלית. הועדה לבנין ערים לא היתה מאשר תוכנית לבנין בית-ספר אלא על סמך אישור ייטוסל המחוז אשר מצדו נועץ בוועד החינוך. עם קום המדינה נשכחה פרובדורה זו, היתה התרופפות לגבי אישור תוכניות בנין לא רק לגבי בתי-ספר, גם על כספי תקציב הפיתוח שהוקצבו לרשויות המקומיות לא היתה שליטה. החלוקה היתה לפי קוגיונצטורה של זרמים ולא היתה שליטה של משרד החינוך.

עם הנהגת החינוך הממלכתי הכנסנו סדר

בדרך מינהלית. באמצעות משרד הפנים ניתנו הוראות למפונים על הסחוזות לא לאשר אף חוזה על בניה אלא אם כן ניתן אישור מצדנו. יש בזה התקדמות רבה, כי רבים מהחדרים שצריך לתקן נבנו רק לפני 6 - 7 שנים, ואולי אפילו מכספי תקציב הפיתוח.

יש עוד לשכלל את המנגנון, מפני שבונים

מאות חדרים, כלומר התיקף רב. אנו קבענו כבר ועדה פנימית, בדעתנו להרחיבה על ידי צירוף מהנדס של משרד העבודה, כן נסבע הנחיות ברורות יותר אשר תשטטנה בר לרגלי הועדה בהכנת התוכניות. כמו כן נפקח על ביצוע התוכניות.

השותפות שלנו עם הרשויות המקומיות צריכה

להיות אטיצה, ואין להעלות על הדעת שהממשלה תיקח לידיה את כל הענינים הקטורים בבתי-ספר. ולא רק בגלל השותפות בתחום הכספי; באברה דמוקרטית אי-אפשר שענין החינוך יהיה מרוכז בידל משרד ממלתי בלבד. בטוח זה מוכרחה להיות דצטרליזציה, וצעד אחד נעשה כבר על ידי החלוקה למחוזות. אמנם בענינים פדגוגיים מוכרחה להיות ריכוז-יותר - אם כי איננו חושב שזה אידיאלי, אבל בעקבות הנהגת חינוך ממלכתי ריכוז זה כחוייב המציאות - אבל בקשר למבנים לבתי-ספר צריכה להיות שותפות, הם צריכים להיבנות בצותא, בו אם זה גורם לקשיים, גם אם יהיו תלונות על קיפוחים וכו'. אנו צריכים לאונך אותם לעמוד על המספר, אבל הדרך צריכה להיות של שותפות מלאה בתיכנון וביצוע עם הרשויות המקומיות.

ש. כפרת:

מהו המכונה שתקציבי הפיתוח שהוקדש לבניית בתי-ספר וכן מהו חלקה של

ההתישבות ומה של העיר.

סר לוריה:

מספר פירוט לסכומי תקציב המיתוח;
בשנת 1949/50 - 1,250,000 ל"י; בשנת
1950/51 - 750,000 ל"י; בשנת 1951/52 - 2 מיליון ל"י; בשנת 1952/53 -
3 מיליון ל"י; בשנת 1954/55 - 2 מיליון ל"י; בשנת 1955/56 -
חצי מיליון ל"י, בסך הכל - 9.5 מיליון ל"י.

בהתייבות הושקעו סכומים שונים בהתאם
לסוג - התייבות ותיקה והתייבות במסגרת פועצות איזוריות. חלקה של
ההתייבות הוא בין 15 ל-20 אחוזים. מתוך 2 מיליון ל"י, התקציב בשנה
האחרונה, ניתנו: לבתי-ספר בסועצות אזוריות - 235 אלף ל"י; לבתי-ספר
ביטובי עוליים - 200 אלף ל"י; לבתי-ספר בסועצות אזוריות (התייבות -
הותיקה) - 225 אלף ל"י.

סר אבידור:

בסכומים אלה לא נכללת הסתתפות הקורות
עצמם, זהו בערך 50% טכל הסכומים שהוצאו

על בנינים.

הינ"ר ש. פרסיץ:

בסיכום שלנו עלינו לקבוע שנעשו מאמצים
גדולים להתקדם בשטח הבניה, טובין טאליו
שלא הגענו לסליטות, אין כל ספק שסדר החינוך, וועדת החינוך
טאטצת בזה את כוחו, צריך לחתור להסתחררות גטורה טהפוסדות הבלתי
ראויים ולביטום בני ילדים טתאיטים בכל מקום בו ההתפתחות טתעכבת
בגלל מחסור בטבנים.

יחד עם זאת ועדת החינוך לא תוכל לא
לקבל החלטה בקשר לכך, שהסכומים שתקציב הפיתוח צריכים קודם כל להעמיד
לרשות הטבנים של בתי-ספר טטלכתיים וטטלכתיים-דתיים, ורק סכומים
נוספים יוכלו לטטט לשם הקמת בתי-ספר טוכרים. את ההטלצה הזאת אני
טבקט לקבל פה-אחד ולהעבירה לטטטלה. עלינו להדגיש כי בדרך טתטתונה
לאחרונה בנידון זה אנו רואים חתירה בגד ב"ת-הספר הטטלכתי וב"ת-הספר
הטטלכתי-דתי, אפילו ניתנה עדיפות טטוייטת בטקורות טטוייטים לבית-ספר
טוכר.

ס. אונא:

אני הבינותי טתינתן לנו אפשרות גם להעיר
הערות לאחר טטאלנו טאלות. ברצוני להביע

את דעתי על כמה ענינים.

טטלתי טאלה ביחס למה שהסוכנות עושה,
ונאמר כטילו אין תלונות בטטח זה. נתבקט י להביא דוגטאות על קיפוחים.
ברצוני להביא 4 דוגטאות טצריכות להיות ידועות למסדר החינוך.
בבאר-יעקב יש טני בתי-ספר: בית-ספר טטלכתי ובית-ספר טטלכתי-דתי.
בית הספר הטטלכתי אינו, כטטט, יותר גדול טבית-הספר הטטלכתי-דתי, ויש
לו 11 חדרים עם עוד טני צריפים עם 4 חדרים ו-2 חדרים קטנים. לבית-
הספר הטטלכתי-דתי יש טני צריפים טבדיים, לוטדים בטטטרת טניה, אין
חדר טורים, אין חדרי לואי. בטחנה פרדס חנה בית-הספר הטטלכתי קיבל
טבנים טתוקנים, חדרי-טטח, גלף וכו'. ואילו בית-הספר הטטלכתי-דתי
הוא טבנה ללא גדר ובמוכו גרות 5 טטפחות. בטבות-עם לוטדים בבית-הספר
הטטלכתי-דתי כ-800 תלמיד ב-28 כתות הטפוזרות ב-9 טבנים. 6 כתות לטטרות
בטטרת טניה. גב טח טצבו של בית-הספר הטטלכתי יותר טוב. בטחנה יטראל
לוטדים כ-200 תלמיד ב-7 כתות, 4 גצהיפונים בני 20 טטרים טרובעים,
בטתי טטטרות, בבית-הספר הטטלכתי-דתי. ואילו ברשות בית-הספר הטטלכתי
חדרי ליטוד טתוקנים, חדרי-טטח, הכל בבנין. אני טביא את 4 הדוגטאות
האלה כדי להראות כיצד הסוכנות טטפלת בענין זה.

הבעיה היא, איך טסדר החינוך יכול
להטתלט, כי ברור טטוכרחה להיות טותפות. יש מקרים שהתלונות הן לא
רק כלפי רטויות טקוטיות כי אם גם כלפי טטרדי טטטלה. יש טטטטרים טני
בנינים, אחד לחינוך טטלכתי ואחד לטטלכתי-דתי, וכטבונים ארתם יוצא
טלביית-הספר הראטון יש כל טיני טיפורים טאינה נטצטיה בטני.

מתברר שטסרד העבודה זותן הוראות. דבר כזה אינו יכול להיות. אם
אנו בונים מבנים, כולם צריכים להיות לפי תקן אחד; לא יתכן שאחד
יהא מסוכלל מהשני. בגבעת אולגה התחילו בהקמת שני מבנים. פתאום
התברר שבבית-הספר הטלכתי הכניסו ארוכות קיר ודלת נגרות, ובמסלכת-
דתי לא כלום. בעפולה גם כן נקבע תקציב שווה לשני מבנים; פתאום
בבית-הספר הטלכתי הופיע עוד חדר נוסף; סידרו עם טסרד העבודה.
צריכה להיות הוראה ברורה, תוכנית קבועה טראט, וצריך להקפיד על ביצוע
קפדני של התוכנית.

איך אפשר להשתלט על הרשויות המקומיות?
ניתנה תשובה
טסרד החינוך קובע תקציב ותוכנית ביצוע, ואם רשות
מקומית אינה מבצעת את התוכנית אינה מקבלת את התקציב. היו מקרים
של רשויות מקומיות היה יחס אדיש, הן לא רצו לבנות, המסרד הודיע שהוא
מעביר את התקציב והן לא בנו. זה לא יכול להיות אמצעי. אם לעכב צריך
לעכב את כל התקציבים, גם של מסרד הפנים, ואז הרשויות המקומיות לא
תוכלנה להיות אדישות.

בראה לי סגם בתוך המסרד חסר הקשר
בין הדבריה, אני מבין שזה נובע מתוך הטעם הרחב אותו צריך להקיף
המסרד. נודע לי שהוקמה ועדה פנימית שמתפקידה לתאם את הדברים ולדאוג
שכל הטעם הזה יעמוד לפני עיני האחראים. אני שואל מדוע אין מפעלים
את הועדה הזאת?

טר שריד: על יסוד מה חושב חבר-הכנסת ארנא שלם הפעילו את הועדה?

ס. ארנא: אני מבין כך מתוך מה שאני שומע.
אני חושב שבזה תוסג התקדמות רבה אם יפעילו ועדה זו.

אני חושב שהמסקנות שלנו צריכות להיות, שעל המסרד לחפש דרך הרבה יותר יעילה בכדי להשתלט על העיניים; עליו ליצור דפוסים קבועים ותקנות, כדי לא לתת מקום לטיקול דעת לכל מקום ומקום ולטובע סידור חשבונות פוליטיים.

אשר לחיסול המסטרות, אני חושב שהרבה יותר חשוב לחסל את הבניינים הגרועים באותם המקומות שזהו הנכס החינוכי היחיד, מאשר לחסל את הכתות הבלתי מותאמות בערים הגדולות, מפני שאם כי מספר הכתות בערים אלה הוא די גדול, הרי מבחינה אחרת אין זה קובע כל כך. לעומת זאת במקום קטן בו יש בית-ספר אחד והוא נמצא בבנין גרוע, והוא הוא אשר קובע את החינוך, צריך לדאוג כי בבנין זה יוחלף בבנין חדש. זה יותר חשוב מאיסול המסטרות הסניה בערים, הכיוון צריך להיות חיפול בניינים גרועים ומחר כך איסול המסטרות הסניה, תוך עדיפות למקומות הקטנים.

ד. נצר: אני שואלת האם חבר-הכנסת ארנא מתכוון שאנו נמליץ בפני מסרד החינוך שתהיה רק תוכנית סטנדרטית אחת למבנים לבתי-ספר? כי סוף-סוף אלה מבנים מקומיים, יכולה להיות יוזמה ציבורית. אם איזו רשות מקומית יכולה להוסיף, לסכלל את הבנין, צריך לקבל זאת בהרכה. לא בראה שבדרך-כלל אפשר להצביע על איזו הפליה בין מבנה למבנה. אמנם לא בדקנו את התלוונות האלה, אבל לא בראה לי שאנו יכולים לראות את היוזמה המקומית שלא בעין טובה. מי שיכול לסכלל - אהרבה.

טר לוריה: בנוגע לטענה על אפליות. חבר-הכנסת ארנא הזכיר את גבעת אולגה. שם אנו מקיימים מכספי הקרן המסותפת שני בתי-ספר; אחד יותר גדול, בהתאם למספר התלמידים, 7 כתות לבית-ספר טלכתי ו-4 כתות בסביל בית-ספר טלכתי-דתי. אין ארוכות, לא באחד ולא בשני, אבל אפשר להוסיף ארוכות. לגבי בית-הספר

היתה תוכנית לעשות דלת-גדר, כדי שיהיה אולם הנוצר טסני ודריס; הסתכנויות חטבו שלגבי בית-הספר הקטן אין צורך בדלת גדר. אבל כנראה שטנהל בית-הספר ראה פגיעה בזה. ביקרתי בטקום ונתתי הוראה לעשות בשני בתי-הספר ארונות קיר ודלת גדר. לא היתה כל אפליה.

בעפולה התחילו לבנות, עדיין לא יצקו את התקרה, כך שטרם נעשתה האולוקה הפנימית. ההחלטה היתה לבנות שני בתי-ספר, כל אחד לכנסה אחת, שונים לגמרי.

מה שנוגע לסוכנות, אסרתי כבר שהיא מטלאת את חובתה. הכוונה היתה - בהתייכות העובדת. בכל מקום היא מקימה גן-ילדים ובית-ספר בן 2.5 ודריס. היו תביעות לתיקונים, הגענו כעת להסדר עם הסוכנות שהיא לא תבנה מבלי להיטלך בדעת-המהנדס שלנו. כל התלונות של ח"כ אונג מתייחסות לפעולת הסוכנות כמעברות. הסוכנות הקימה שיכונים כדי לפנות את המעברות והיא החליטה לא להוסיף כל מבנים המעברות כדי לאלץ את אלה שבשארן במעברות לעזוב אותן.

לביית-הספר המטלכתי בבאר-יעקב היתה

הקלה טפני שהעברנו את הכתות הגדולות אל בית-הספר לטושבה. אבל אין זו הרווחה כה גדולה שאפשר לקחת חלק מהמבנים ולהעבירם לרשות בית-הספר של המנסה הסניה. בשעתו בית-הספר של זרם העובדים היה גדול ואילו בית-הספר של זרם הסוחרים היה של 2 - 3 כתות ספוזרות. אבל כעת הטצב הוטב, טפני שלפני שנתיים הוקם צריף בסביל בית-הספר שהיה שייך קודם לזרם הסוחרים.

בפרדס-חנה היה בית-ספר שלא השתליך לכל זרם. אחר-כך הוקם בית-ספר אל סוחרים, בשנה האחרונה לקיום הזרמים ברור שלבית-הספר ללא זרם נצטבר יותר דכוש מאשר לבית-הספר הצעיר, שהוא עכשיו בית-ספר של המנסה הדתית. אין אנו יכולים לעשות דבר, טפני שהמחנה נטצב בתהליך של חיטול והסוכנות לא תרשה לנו להקים צריף.

בבית-ליד בית-הספר המטלכתי ספוזרה בהרבה מבנים. היתה תקווה לקבל בנין בית-החולים אבל לא הצלחנו בזה.

גם במחנה ישראלי יש אותו טצב: בית-הספר המטלכתי נמצא בבנין רעוע ובית-הספר המטלכתי-דתי בצריפים. ביקרתי שם לפני זמן מה, טצב הצריפים די מניח את הדעת, צריך אולי להוסיף צריף או שניים. כאשר יתפנה צריף נעבירו לאוצר בית-הספר.

אשר למטלת האדיסות של מקומות שונים - מושבות גדולות וכו': לו היה תקציבנו מסוחרר, לו היה כסף בעין, היינו יכולים ללחוץ יותר על מקום כמו הרצליה, למשל, אבל הכסף איננו, יתכן שהמנסה שנוער לבית-הספר מטלכתי-דתי ישוחרר ביולי-אוגוסט, וזו ננקוט אמצעים חריפים. צעד ראשון יהיה שלא נרשה להת טס בכסף זה לסטרה אחרת, כאשר הכסף יהיה בידינו, נכריח את הרשות המקומית לבצע את התוכנית.

ס. ילנסקי:

יש לי שתי הערות בעקבות דברי חבר-הכנסת אונג. האחת היא פורטלית: אילו הדבר הזה היה ענין של שמילתה, מה קרה עם דלת הגדר בטקום זה. או אחר, היתה ניתנת תשובה קונקרטית על התקרה; אבל לבנות על כך בנין-אב של שיטת קיפוח ומטליה, זה נראה לי ללא כל התאמה ושינוי מטקל. כי מה ענין האפליה עושה רושם של התמטרות על אי-פריבילגיות, אם בכפר טסויים יש שני בתי-ספר בשביל שתי הפנסות, וקטים ארגונים ציבוריים ומסייעים לבית-הספר האחד, האם אפשר לומר להם אל תסייעו להם, תסייעו לשניהם? המטרר מקציב אותו סכום לשני בתי-הספר, אבל אם טנהל אחד היה יורר זריז והטיג יותר - זה ענין של יוזמה.

מר טריד:

אני חוזר ומדגיש כי לא הגיעו אלינו תלונות שבטצאו צודקות, לבני הסוכנות על קיפוח מיוזמה. הסוכנות הקימה פאות בנינים, בכל מושבי העולים, מטפרים עולין על 250, רובם הטכריע של בנינים אלה הם לבתי-ספר מטלכתיים-דתיים. שם הוקם הכל לפי מטנדרט אחד.

בנוגע למעברות ולמחנות עולים צריך לדעת כיצד העניין התפתח. ברוב המעברות הוקם בית-ספר של זרם מסויים, ועכשיו אפך לבית-ספר מטלכתי. אחד-כך הוקמו מבנים קטנים לבית-ספר דתיים טכל הזרמים, אשר התמזגו לבית-ספר אחד, מטלכתי-דתי, לאחר התקנת חוק חינוך חובה, באופן שהיה פתוחה גידול ניכר. בטבע הדברים, טלכל בית-ספר קטן היה גם צריך קטן, בעת שהיו נפרדים, ואילו בית-הספר הכללי קיבל צריך גדול טפני שהיה גדול. וקרה שרוב המעברות נטצאו בטצב טל חיטול, הסוכנות החליטה לא להוסיף מבנים במעברות. אנו מוציאים מאות אלפי לירות כדי להקים מבנים בטיכונז עולים על טנת טיקלטו את תושבי המעברות. לכן איננו יכולים לבקש את הסוכנות לבנות במעברות, טפני טעלה מקומות מתחללים.

לענין גבעת אולגה והדלת הנגדרת. בבית-ספר טל 7 כתות יתכן טיש צורך בדלת נגדרת; בבית-ספר טל 4 כתות, יתכן טאין צורך; אבל ברגע טטיטהו ראה קיפוח בכך, ניתנה הוראה לתקן את הדבר וטטנז תוקנה התוכנית.

אנו מותקפים יום-יום כעתון הצופה בקטר לענין הבנינים. אבל כאטר טגיעים הדברים לידי בירור, כל האטטות מרכוזות טביב 5 - 4, ולגבי אותן 5 - 4 אטטות טס מקרים טאנחנו מוצאים כי היתה הזנחה, וטנחנו מתקנים, ויש מקרים טטתברר כי טין דרך לתיקון.

חבר-הכנסת אונז אטר טלא הפעלנו את הועדה הפניטית; אני מודיע טיש בטשרד החינוך ועדה פניטית טטטפלת בתקציב הפיתוח, טכיינה חוטר, בודקת את הביצוע, החוטר מועבר לוועדת הכספים והטסק טל ועד החינוך. הועדה הפניטית היא בת 3 אנשים טיוטבים לפניכם והיא פועלת טדי טבוע בטבוע.

טר אבידור:

גם חבר-הכנסת אונז לא אטר כי טשרד החינוך הוא הטפלה בקטר לבעיית הטבנים. יש הבדלים פה וטם; נתקבלה תלוונה, למשל, על קיפוח בית-הספר הטטלכתי-דתי בבתי-ים; התברר טבבית-הספר הטטלכתי בבית-ים יש טטטרת טניה ובבית-הספר הטטלכתי-דתי טין אף כחה בטטטרת טניה. תטיד אפטר להביא דוגטאות כהנה וכהנה. עד לפני טנתיים הטבנים נבנו לפי הזרמים הטונים. כאטר החינוך הטטלכתי ירט כל זמח, הוא ירט טצב מסויים טאי-אפטר לתקנו בבתי-אחת. בטנים האחרונות טקדמו לחינוך הטטלכתי היתה התפתחות גדולה טל החינוך הדתי, לכן טצבו היה יותר קסה, אבל לא מוצאה טל אפליה. זאת צריך לתקן, זאת אנו טתקנים בלי לבדוק את האוזנים. כל הטעון תיקון אנו טתקנים.

אטר לרשויות המקומיות האדיטות, אנו טחפטים דרך, בין על ידי חינוך, בין על ידי טנקציות (באמצעות טשרד הפנים), להטפיע עליהן לתקן את הטצב. יש לנו לכך די אטצעים.

הינו"ר ש. פרטיץ:

אני טמחה טדריטת חבר-הכסת אונז איפטרה לנו להביא בפני ועדת החינוך את הטקירה על טצב הטבנים לבתי-ספר. לא טוכנעתי מדברי חח"כ אונז על כך שהיתה אפליה, כי אם להיפך, ראיתי טיש טיפול בכל מקרה שהובאה תלוונה לטשרד החינוך וטענין היה בידי טשרד החינוך. בטאר הדברים אני טבינה טטשרד החינוך טטפל, יבורד, יתקן אם יש דברים אטעונים תיקון.

אטר לעמדת הסוכנות, אני טוכרחה להורות כי הטאלח נראית לי מטובכת. אני יודעת שהסוכנות לפעמים בצדק דודטת חיטולו טל מקום מסויים והאנטיים מסרבים לעזבו - לפעמים בצדק, על פי רוב לא בצדק. בינתיים, לטרות טיש חוק חינוך חובה, טפקירים את הילדים לטטן טנים, טפני טיש מעברות ומחנות טבטטן טנים אינן מתחללות. הסוכנות יכולה ללחוח את טלחטתה הצודקת, אבל טשרד החינוך אינו רטאי להקיר ילדים אלה, אינו בן חורין.

אני חפצה שאחת ההטלצות של הועדה תהיה, לסיים לב בטיוחך לטכה זו ולתקן את הדברים בטקטות אלה.

כן הועדה אינה יכולה להטכים כי ילד לא יתקבל לבית-ספר אם הוריו נטארו חייבים טכום זה או אחר, איננו יכולים להטכים טילדים יתבטלו ויטארו ללא ליטוד.

ט. אונגא:
חבר-הכנסת טטילנסקי ראה בדברי דרישה לפריבילגיות; אני טמד טטטער, כיצד אטטר להעטיד דברים בצורה כזו. טדברי אנטי טטרד החינוך התברר שהיו בעבר קיפוחים. זה אטנס לא נעים, אבל צריך להודות בזה. בדברי לא היתה כל דרישה לפריבילגיות, אטרת כי על טטרד החינוך לדאוג כי טוטדות רטטיים לא יפלו בין טגטה לטגכה. והבאתי טורה של דוגטאות.

הינר ט. פרטיץ:
לא אטרת טטטרד החינוך הוא הטפלה. אטרת שהועדה הפניטית של הטטרד אינה פועלת, אבל דבריך אלה הוכחו על ידי טד שריד שהצביע על שלשה חברים היוטבים פה והפועלים בוועדה.

הדרישה השניה היתה להפעיל את טלוא הטפעטו של טטרד החינוך על הרטויות הטקוטיות, כדי שלא תהיה אפליה בטקום טיש. על כך באה טטונה שהדאגה הזו היתה קיימת עד היום. לפעטים כטהירה תלוגה התברר שהרבה בה היה טדפרז וטנופת.

ט. אונגא:
אם תיקנו, פירוש הדבר שהיו אפליות. אני טוכן להביא רטיטת ארוכה יותר של טקרים.

הינר ט. פרטיץ:
את הטקרים שהבאת לפנינו, ניתנה עליהם טטובה. נאמר, שעד כטה שיד הטטרד טבעתן וטקנו הטעויות אם יש כאלה.

אני רוצה להעיר כי פרשת ירוטלים היא פרטה חטורה טמד, ואני טקווה כי בכנסת הזו תינתן לנו אפטרות להביא טטה הצעות בענין זה. אבל גם אם לא, אני חפצה שהדברים יהיו רטוטים, כי ירוטלים זה טקרה יוצא טגדר הרגיל, היא אינה טטתפת אפילו בפרוטה אחת בטום תוכנית, לכן גם הטפעטה אינה ניכרת. בטקרה זה אטטר לדרוט טטטרד החינוך כיוון טטוים.

אני טבינה שהטטקנות שהטטעתי טתקבלות על ידי חברי הועדה. אני טודה לנציגי טטרד החינוך על הטקירות שטטרו לנו.

הישיבה נועלה בשעה 13.00.